

TORONTÁL

SZERKESZTŐSÉG: VELIKI BECSKERÉK, OBILITYEVA (ZAPOLYA) U. I. TELEF. 281. KIADÓHIVATAL ES NYOMDA: VELIKI BECSKERÉK, OBILITYEVA (ZAPOLYA) UCCA 1. SZAM. TELEFON 21. SÜRGÖNY-CIM: TORONTÁL, VELIKI BECSKERÉK.

A BÁNSÁG MAGYAR POLITIKAI NAPILAPJA.

FELELŐS SZERKESZTŐ: Dr. MARA JENŐ.

AZ ELŐFIZETÉS ÁRA: ÉVENTE 300 DIN, FELEVRE 150 DIN, NEGYEDÉVRE 75 DIN. HAVONKINT 25 DINÁR. KÜLFÖLDRE HAVONKINT 40 DINÁR. MEGJELENIK MINDEN MUNKANAPON DELELŐTT. HIRDETÉSEK DIJSZABÁS SZERINT.

Athénből jelentik, hogy a filantrópiai intézet alapkövetései ünnep-ségén vasárnap leszakadt egy emelvény, amelyen az előkelőségek foglaltak helyet. A metropolita és az athéni polgármester a mélységbe zuhantak és súlyosan megsebesültek.

A budapesti „Hétfői Napló“ mai számában a feleséggyilkos Erdélyi Béla naplóját közli, akinek bünyűjét szombaton kezdték tárgyalni. Erdélyi azt írja, hogy Forgács Anna imádni való angyal, de kellemes neki a verés. Forgács Annát a napló szerint azért vette feleségül, mert 1927 februárjában bejelentette, hogy áldott állapotban van, azért kötötte az utódra való tekintettel a magas összegű biztosítást is, aminek fizetését azért hányagolta el, mert kiderült, hogy Forgács Anna tévedett.

Newyorkból jelentik, hogy a tartós eső folytán a Cansas és Missuri folyók kiáradtak és óriási terület öntöttek el.

Przemyslben a zsidó negyed egyik ócska bérháza rombadőlt. Ed-dig négy halottat és tizenkét súlyos sebesültet mentettek ki a romok alól.

SPORT

Becskerek. Radnicski—Kadima 2:0. (0:0). Bíró Gruin. A csuszós pályán egyik csapat sem fejthette ki képességeit.

Borac—Becskerek válogatott 2:1 (1:1). Bíró Podgradszki. A kijelölt válogatottak nagyrészt nem jelen-tek meg és így tartalékkal állott ki a csapat. A Borac lelkes játékaival megérdemelten győzött a gyengén szereplő együttes felett. Bizonyos, hogy ilyen válogatottal való beográ-di vendégszereplés nem válna díszére a becskereki sportnak.

Beograd. Jugoszlávia—Jedinstvo 4:0 (3:0).

BSK—Szoko 6:1.

Zágreb. Gradjanszki—Zsak 7:1 (4:1).

Hask—Derby 8:0 (4:0).

Concordia—Kroacia 7:2 (2:0).

Viktória—Spárta 4:2 (0:1).

Budapest. Ferencváros—Nemzeti 1:1 (1:0).

Bocskai—Vasas 2:2 (1:1).

Ujpest—Kispest 2:1 (1:1).

Hungária—Somogy 9:2 (5:1).

Sabária—III. ker. 2:1 (1:0).

Szeged. Bástyá—Budai 33-as 6:1 (2:0).

Prága. A cseh kupa döntőjében Spárta 3:1 (0:1) arányban meg-verte a Viktória Viskovot.

Bécs. Admira—Slovan 6:2 (3:1).

Ausztria—Wac 2:2 (1:1).

Wacker—Nicholson 2:1 (0:1).

WSC—Herta 4:2 (1:1).

A német-párt erélyes álláspontot foglalt el az elemi iskolai törvényjavaslat ellen.

Kérik a kormányt, hogy ne terjessze a szkupstina elé a törvénytervezetet. Az a hír, hogy a német képviselők elhagyják a parlamentet.

Noviszád, nov. 19.

A német-párt vasárnap délelőtt kongresszust tartott Noviszádon, amelyen a párt valamennyi országgyűlési és tartományi képviselője megjelent. Kraif István dr., a német-ség parlamenti vezére, nagyszabású beszédben támadta a közoktatás-ügyi miniszter elemi iskolai törvény-tervezetét és kijelentette, hogy ez a törvény hivatva van arra, hogy a német gyermekeknek fajuktól való elidegenítési rendszerét törvényessé tegye. A németek abban reménykedtek, hogy legalább a vajdasági

szervek, akikkel a régi rezsimben együtt küzdöttek, több megértést fognak tanúsítani a német-ség jogos követeléseiről, de ebben a reményességükben is csalatkoztak.

Kraif ezután felhívta a kongressz-ust, hogy

szövetkezeti alapon létesítsenek német iskolaközösséget, amelyek-nek az legyen a feladatuk, hogy német elemi és középiskolákat létesítsenek és tartsanak fenn.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után több felszólaló beszélt hasonló

értelemben és végül is határozati javaslatot fogadtak el, amelyben

tiltakoznak a közoktatásügyi mi-niszterium tervezete ellen és ké-rik a kormányt, hogy az elemi ok-tatásról szóló törvényjavaslatot ilyen formában ne vigye a parla-ment elé.

Hir szerint, a német képviselők el vannak szánva arra is, hogy elhagyják a szkupstinát, ha a kor-mány nem teljesíti iskolai követé-léseiket.

Megalakult a vajdasági magyar irodalmi társulat.

A vajdasági magyar írók első találkozásán értékes határozatokat hoztak.

Sztáribecsei, nov. 19.

Szombaton és vasárnap nagy ün-nepe volt a vajdasági magyarság-nak. A Sztáribecsei Magyar Népkör vasárnap ünnepelte fennállásának hatvanadik évfordulóját, amelyet a Népkör vajdasági irodalmi találko-zóval, az első Vajdasági Helikon összehívásával, kapcsolott össze. E-zel a ténnyel kiemelte a Sztáribecse-ji Magyar Népkör ünnepét helyi je-lentőségéből és a fontos határkövet jelentő évfordulót a vajdasági ma-gyar kultúra szebb jövőjének kiin-duló pontjává avatta. A sztáribecsei ünnepnapokat nem szabad lebecsül-ni, mert biztatást és a szebb jövőbe vetett hitünkért kitartást parancsol annak ígéretével, hogy a jövőben az elárvult magyar szó hivatott hirde-tői az eddigimél gyakrabban és sike-resebben hirdethetik a magyar kul-túra ígét. Sztáribecsei a magyar írás kiindulásának állomása volt és reméljük, hogy az elindított eszme nem áll meg és a magyar lakosság jelkesedéssel fogadja az ott megal-akított vajdasági magyar irodalmi társulatot, amelynek célja, a vajda-sági magyar irodalom ápolása és a szerb-horvát irodalommal szembeni kapcsolatok kimélyítésével a két nép közeledésének előmozdítása.

Sztáribecsei a hagyományos ma-gyar vendégszereteten is tulmenő örömmel és szívéllyességgel fogad-ta a Vajdaság minden részéből ér-kező közel százötven vendéget. Lel-kes sztáribecsei polgárokból ala-kult fogadó-bizottságok várták a vo-natokon és hajókon érkező vendé-

geket, akiket magánházaknál szállá-soltak el. A Novibecsei felől érkező hajóállomásnál is fogadó-bizottság üdvözölte a Becskerekről érkezett résztvevőket, a Bányási Magyar Közművelődési Egyesület kiküldöt-teit, írókat és újságírókat. Becske-rekről dr. Várady Imre, dr. Várady Imréné, Marton Andor, dr. Borsodi Lajos, dr. Borsodi Lajosné, dr. Far-kas Gejza, dr. Mara Jenő, Juhász Ferenc és Juhász Ferencné utaztak Sztáribecsejre, akiket igazi magya-ros vendégszeretettel fogadtak és láttak el.

Este fél kilenc órakor a Népkör-ben társasvacsera volt és utána kez-dődött az irodalmi találkozó. Dras-kóczy Ede dr., a Népkör ügybuzgó elnöke gyönyörű szavakkban üdvö-zölte a megjelenteket, a sztáribecse-ji magyarság kedves vendégeit és bejelentette, hogy Leszkovác Mía-dán, Petrovity Veljko és dr. Milkó Izidor (Baedecker) táviratilag ki-mentették távolmaradásukat. Milkó dr. külön táviratban üdvözölte a Vaj-dasági Magyar Helikon résztvevőit és sok szerencsét kívánt munkássá-gukhoz. A nagy éljenzéssel fogadott bevezető beszéd után dr. Farkas Gejza vette át az elnöklést és meg-nyitó beszédében élénk színekkel mutatott rá a vajdasági magyar iro-dalom néhány esztendő rövid mult-jára, jelenére és jövőjére. Az iroda-lom feladata — mondotta — hogy minél kisebb tükröt tartson a közön-ség felé, amelyben megláthatja ma-gát. A valóban frappáns hasonlat után kifejtette a találkozó célját, a

melyet röviden abban jelölt meg, hogy

a cél a vajdasági magyar irodalom megerősítése.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után Szentelky Kornél beszélt a szerb—magyar irodalmi kapcsola-tokról, amelyeket — véleménye sze-rint — ki kell mélyíteni. A multban is voltak erre nézve kísérletek — mondotta Szentelky — sőt sikeres kísérletek, mert hisz

a régi magyar irodalomnak tradi-cióis kapcsolatai vannak a szláv néppel.

Beszéde végén konkrét indítványt tett és javasolta, hogy szerb—ma-gyar irodalmi társaságot alakítsa-nak, amelynek bárki a tagja lehet, kimondottan azzal a céllal, hogy a szerb—magyar kulturkapcsolatokat kimélyítse. Az irodalmi társaság — Szrpszka Matica égisze alatt műkö-djék.

Várady Imre dr. szólalt fel ezután, aki rokonszenvesnek mondotta az eszmét és úgy találta, hogy

szükség van a szerb—magyar irodalom közeledésére, mert a kulturkapcsolatok kimélyítése egyengetné a szerb—magyar tár-sadalmi érintkezés és barátkozás utjait

is és általában jó hatással volna a Vajdaságban élő mindkét nemzet egymásközötti viszonyára. Csak a terv megoldását találta helytelen-nek, mert bármennyire tiszteli és becsüli a Szrpszka Matica intézmé-nyét, úgy véli, hogy

a magyar irodalomnak van olyan gazdag múltja, hogy a saját lábán is megállhasson.

A terv nemes és szép — mondotta dr. Várady — megvalósítására szükség van, de úgy érzem, hogy önállóságunk feladására nincs szükség. Létesüljön egy irodalmi társaság, amely a maga kebelén belül szolgálja a szerb-magyar kulturközeledést és bizonyára megtalálja majd a módját annak, hogy a Szrpszka Maticával együtt dolgozhassék.

Havas Károly a kérdés napirendről való levételét javasolta, mert nézete szerint

a másik részről nem történt semmiéle kísérlet a közeledés megteremtésére,

holott erre nézve már több ízben hangzott el kívánság. Havas felszólalása kapcsán ismét dr. Várady Imre szólalt fel és kijelentette, hogy nem hagyhatja válasz nélkül Havas megjegyzéseit és annak bizonyosságát, hogy

szerb részről is óhajtják az együttműködést,

felemlítette, hogy amikor a Bánsági Magyar Közművelődési Egyesület tartott jubiláris közgyűlést, azon a noviszádi Szrpszka Matica kiküldötte is részt vett, sőt azon magyarul tartott beszédet.

Nem vehetjük le a kérdést semmiképp sem a napirendről — mondotta többek között dr. Várady — de úgy vélem, hogy az ügy nagy horderejű voltánál fogva, megfelelő előkészítést igényel, azért javaslom, hogy az előkészítés munkájának elvégzésére küldjünk ki egy szűkebb bizottságot.

Fenyves Ferenc dr. tett erre nézve konkrét javaslatot és indítványozta, hogy

mondják ki a vajdasági magyar irodalmi társulat megalakulását

és a társulat ügyrendjének kidolgozására küldjenek ki egy bizottságot.

Az értekezlet ezután megválasztotta a bizottságot, amelybe dr. Draskóczy Ede (Száríbecsei), Szentleky Kornél (Sztáriszivác) dr. Strelitzky Dénes (Szubotica), dr. Várady Imre, dr. Farkas Gejza, dr. Borsodi Lajos, Juhász Ferenc (Becskekerek), dr. Fenyves Ferenc, Havas Károly (Szubotica) és dr. Lampel Béla (Noviszád) kerültek be.

Ezután Csuka Zoltán és Szentleky Kornél a Képes Vasárnap gazdag irodalmi mellékletével, a kitünő nivóju Vajdasági Irással elért sikeréről tájékoztatták a megjelenteket, akik még a vajdasági magyar irodalom számos problémáját tárgyalták meg és a késő éjszakai órákig maradtak együtt.

Vasárnap reggel a különböző hitfelekezetek templomaiban istentisztelet volt, majd utána a Centrál-szálló nagytermébe ment át a közönség, ahol a Magyar Népkör jubileumi diszközgyűlést tartották meg. A magyar dalárda az állami himnusszal nyitotta meg a diszközgyűlést, majd dr. Draskóczy Ede, a Népkör elnöke tartotta meg gondolatokban gazdag ünnepi beszédét és indítványozta, hogy Ófelségének és családjának hódoló táviratot küldjenek, amit nagy lelkesedéssel elfogadtak. Varró János dr. ismertette a Népkör történetét, amelyet a Népkör volt elnökeinek és tagjainak költeményeivel és zeneszerzeményivel illusztráltak. Utána Petrányi Ferenc apátplebános emelkedett szólásra és dr. Varró János érdemeit méltatta.

Draskóczy ezután felolvasta a Szrpszka Matica üdvözlő táviratát, majd a különböző testületek, egyesületek küldöttségei nevében üdvözölték a jubiláló Népkört. A vajdasági írók nevében dr. Farkas Gejza, a Bánsági Magyar Közművelődési

Egyesület részéről pedig dr. Várady Imre köszöntötte a hatvanadik évfordulóját ünneplő magyar egyesületet. A diszközgyűlés a magyar dal-kör énekszámával ért véget.

Délben bankett volt, amelyen számos felszólalás hangzott el.

Botrányba fulladt népgyűlés.

Beszűntették a radikális főbizottsági politikusok egy gyűlését, mert megakadályozták a szónokok beszédét.

Beograd, nov. 19.

A radikális-párt főbizottságához tartozó politikusok vasárnap Prokljén népgyűlést hirdettek, amelyre azonban nagyszámban vonultak fel Cvetkovity Dragisa vallásügyi miniszter hívei is. Már a gyűlés előtt izzó volt a hangulat és a két ellenséges tábor testületileg vonult fel a népgyűlés helyszínére, de a helyzet még veszélyesebb lett, amikor a gyűlés összehívói helyett Dobicsa-

nin lelkész szólalt fel és a főbizottság ellen beszélt.

Beszéde óriási lármába fulladt és a többi szónokok is hiába próbálták megtartani beszédeiket,

a szüntelenül hangzó lármában elveszték szavaik. Már-már verekedésre került a sor, amikor a járási főszolgabíró betiltotta a népgyűlést és felszólatta a tömeget.

Megszűntetik Romániában az ostromállapotot és a sajtócenzurát.

December elején általános amnesztia.

Bukarest, nov. 19.

A cenzura megszüntetéséről és az ostromállapotról a minisztertanács a nemzeti paraszt-párt nagyvezérkarának, Pan Helipánnak, Junianak, Dánnak, Sterének és Dobrescunak szorgalmazására az igazságügyminiszter előterjesztése alapján határozott. Az ostromállapotot és a cenzurát felfüggesztik az egész ország területére, kivéve a 10 kilométeres zónát. Itt fentartják ugyan a katonai hatóságok rendelkezési jogát, ám a hadbírók működési tereumát itt is megszüntetik és az egész ostromállapotot lehetőleg alkotmányos keretek közé viszik.

A cenzura eltörlése véglegesen el van határozva, az ostromállapot kérdése azonban még függőben van, mert bár a minisztertanács határozata szerint eltörölték a rendkívüli állapotot s visszaállították a polgári szabadságjogokat, ám az ostromállapot kérdésében az utolsó szó jogát a régenstanács tartotta fenn magának. A Maniu-kormány még elhatározta, hogy december 1-én, Erdély egyesülésének 10. évfordulóján amnesztiát ad, amelyben politikusok, katonai személyek és más egyének részesülnek. A készülő amnesztiarendelet oly nagykeretű, hogy csaknem általánosnak nevezhető,

Letartóztattak egy kivándorlási ügynököt, aki pénzzel akarta megváltani a szabadságát.

Becskekerek, nov. 19.

A becskerekai rendőrség vasárnap délelőtt letartóztatta D. Zs. 29 éves volt járatomityi (módosi) járásbíró-sági tisztviselőt, jelenleg kivándorlás ügynököt, aki ellen az a gyanu, hogy kivándorlásra csábított embereket. D. Zs. nemrégiben lépett az egyik becskerekai kivándorlási iroda szolgálatába, ahol rendkívül hasznavehető ügynöknek bizonyult. Az új ügynök főleg a községeket látogatta és ahol megfordult, onnan

megindult a kivándorlók özöne az ígéretek földje felé.

A tömeges kivándorlás a hatóságok előtt is gyanussá vált és figyelni kezdték D. Zs. működését. D. Zs. — akinek nevét egyelőre nem közli a rendőrség — tegnap Becskereken lépett üzembe és becskerekai ügyfeleivel beszélgetett, amikor egy detektív lépett elébe, aki előzőleg kihallgatta a beszélgetést és igazolásra szólította fel az ügynököt. D. Zs. igazolta magát, mire a detektív felszólította, hogy kövesse a rendőrségre. A kivándorlási ügynök megijedt és

száz dináros bankjegyet nyomott a detektív kezébe

azzal a kérelemmel, hogy bocsássa szabadon. A detektív átvette a száz dinárt, de

a letartóztatottat nem engedte szabadon,

hanem dr. Dimitrijevitj Tihomir rendőrfőkapitány elé vezette, akinek jelentést tett a történetről. A főkapitány a rendőri fogdában helyeztette el D. Zs.-ét és

ellene vesztegetés és kivándorlásra való csábítás címén megindította az eljárást.

Ujabb antiszemita zavargások Kolozsvárott. Tegnap Kolozsvárott újabb antiszemita zavargást készítettek elő és a délelőtti órákban az egyetem körbonctani intézetén több zsidóvallású diákot inzultáltak. A rendőrség azonnal megszállta a körbonctani intézet környékét és utóbb csendőri készség is kivonult. A zavargásokkal kapcsolatban Kolozsvárott azt beszélték, hogy Duca volt külügyminiszter legutóbb Kolozsvárott járt és személyesen intézte az ügyeket. A volt liberális kormány kezét látják az antiszemita megmozdulásban.

A zagrebi Srpska Banka d. d. épületében 3 szobából álló

irodahelyiség

KIADÓ. 2003

Apponyi Albert gróf Románia és Magyarország viszályáról.

Bécs, nov. 19.

A „Das neue Europa“ című folyóirat ma megjelent legújabb száma beszélgetést tartalmaz Apponyi Albert gróffal. A nagy magyar államférfiu a Népszövetség tanácsának magartatásáról az erdélyi optánsok kérdésében a következőket mondotta:

— A magyar-román optánskérdésben tekintetbe kellett venni a Népszövetség tanácsának vonatkozását döntést hozni és azon törekvés, hogy valamiképpen elősegítse azt, hogy a két fél felvegye a közvetlen tárgyalásokat. A magyar-román jegyzékváltás utolsóelőtti fázisában ezek a tárgyalások kilátástalanok voltak, azonban nem lehet tagadni, hogy az utolsó román jegyzék néhány kifejezése ezt a kilátástalanságot csökkentette.

— Ilyen körülmények között Magyarország számára nem volt lehetséges ellenszegülni a Népszövetség azon nyomatókos kívánságának, hogy a tárgyalások újra felvétesse. Hangsúlyoztuk azonban, hogy az ügyet nem engedjük a végtelenségig elhuzni, ami konkrét esetben annyit jelent, hogyha a következő tanácsülésig nem mutatkozik eredmény, úgy figyelmeztetni fogjuk a tanácsot a trianoni békeszerződés 239. cikkéből származó kötelességére, hogy gondoskodjék pótbíró ki nevezéséről a magyar-román vegyes döntőbírósgásban és ezáltal lehetővé tegye a bírói döntést, ami ebben az esetben az egyedüli megoldás lenne.

— Ha a Népszövetség tanácsa nem teljesítene ezt a követelést, úgy evvel megszegné a békeszerződést, ami további következményeket vonna maga után. Ezt azonban a tanács eddigi ingadozó magartatása ellenére sem tartom valószínűnek, habár a tulajdonon tanusított vonakodás ezt a reményt keltette. Ha a közvetlen tárgyalások nem járnak eredménnyel, úgy ezért a tanács felelős. Kézenfekvő, hogy a birtokban levő fél érdekei szerint jár el, ha arra törekedik, hogy semmisen történjék, ha nem tesz lényeges engedményeket, mivel nem fél attól, hogy bíró elé fogják citálni.

— Mi igazságunk tudatában a legnagyobb nyugalommal tekintünk a dolgok fejlődése elé, habár közvéleményünk türelmetlensége az állandó huzavona miatt érthető és bizonyos fokig jogosult. Ezért nem tűrhetjük az ügy további elodázását.

Kézrekerült egy regényhőssé lett bandita. Rómából jelentik: De Sylvistro hírhedt gyilkost, akinek tettét d'Annunzio Talán igen, talán nem című regényében megírta, elfogták. De Sylvistro szerelmes volt egy leányba, de ez mással jegyezte el magát. Erre a legény éjjel belopódzott a csürbe, a leányt agyonlőtte, a pajtát felgyújtotta, aztán elmenekült. Menekülése közben az oltásra siető emberek közül is kettőt agyonlőtt, aztán elbujdosott. A hatóságok 1920 óta üldözik, in contumaciam életfogytiglani börtönre ítélték, de csak most sikerült elfogniok.

Csakis kiváló készülő rekek és tartozékok 12 havi részletre is.

A Vajdaság legregibb rádiószaküzlete

Műszaki vállalat Noviszád. Bečkerekfi fiókja Alekszandra drova u. 10. Telefon 110.

ALTEBNO

Nov. 13. Görög Napkelés nap hos...

Novem

19

séges jellemzények köv... éves p... tés m... halhat... műfaj... foniái... töredé...

1770

Eljeg... ka és... mester... (Mind...

Háza...

kibecs...

biróság...

21-iké...

házass...

értesít...

Schu...

dor f...

egy ó...

Schu...

ken. V...

Schu...

teremt...

nekül...

éves k...

költő...

Becska...

likus...

fél ny...

tartot...

német...

mich...

órai a...

bert...

G-dur...

A m...

Magd...

János...

iskola...

jud p...

gatos...

ta a...

csü n...

pai n...

hitsu...

Schu...

Az e...

zsef...

záért...

Kü...

Hoss...

ba le...

bető...

lakas...

könn...

közö...

hérs...

éksz...

Jáge...

körü...

után...

K...

igaz...

gató...

beol...

ságl...

das...

mar...

grá...

lot...

jez...

kor...

köd...

rost...

A MAI NAP HIREI

A meteorológiai intézet jelenti: Derős, enyhe idő, helyenkint borult, esőre hajló, tartósan száraz napok várhatók. ooooooooooooooooooooooooo

Nov. 19. hétfő. Rk. és Prot.: Erzsébet-Görög keleti: Pavao. Zsidó: Kislev. 6. Napkelte 7:13, nyugta 16:18 óra. A nap hossza 9:05. Fiz. év végéig 42 nap.

November
19

1828-ban halt meg Bécsben Franz Péter Schubert német zene-költő. Bámulatosan gazdag és eredeti képzelet, mély és egészséges érzés, összhangjának új volta jellemzi Schubert zenéjét, aki szégyen, szinte folytonos nélkülözések között futotta be harmincegy éves pályáját. Schubert a zeneköltés minden ágát művelte, azonban hallhatatlan a dalaival lett, amely műfajának ő az újjáteremtője. Szimfóniái közül a nagy C-dúr és a töredék H-moll magas becsűek.

1770-ben született Thorwaldsen dán szobrász.

Eljegyzés. Radoszavljevity Jolánka és íj Wilhelm Ferenc cipész-mester (Velikibeckerek) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett).

Házasság. Spitzer Rózsika (Velikibeckerek) és Csath Zoltán kir. bírósági végrehajtó (Sztáribecsei) 21-ikén, szerdán délelőtt tíz órakor házasságot kötnek. (Minden külön értesítés helyett).

Schulmann Etus és Goldstein Sándor folyó hó 18-ikán délelőtt tizenegy órakor házasságot kötöttek.

Schubert-centenárium Beeskereken. Vasárnap volt száz éve, hogy Schubert Ferenc, az igazi dal megteremtője, a gazdag romantikájú zeneköltő, Bécsben, alig harmincegy éves korában elhunyt. A nagy zeneköltő emlékének áldoztak tegnap Beeskereken is, ahol a római katolikus plébánia-templomban reggel fél nyolc órakor ünnepi nagymisést tartottak, amelyen Schubert híres német miséjét, a „Wohin soll ich mich wenden“-t adták elő. A tíz órai asszisztenciás nagymisést Schubert egyik legsikerültebb miséjét, a G-durt játszották teljes zenekarral. A magánzólamokat Rothné Frei Magda, Bruneth Ferenc és Petrovity János énekeltek, akiknek kitünően iskolázott, kellemesen elfolyó hangjuk pompásan érvényesült. A hallgatóság áhitattal elmerülve hallgatta a halhatatlan zeneköltő örökbecsű muzsikáját és Kovács István pápai prelátus, apátplébános remek hitshónoklatát, amelyet szintén Schubert Ferenc emlékének szentelt. Az egyházi zenekart Weninger József karnagy vezényelte nagy hozzáértéssel.

Kifosztottak egy lakást a betörők. Hosszabb szünet után ismét munkába léptek Mariolanán (Zichifalván) a betörők. A napokban Jäger Heléna lakásába hatoltak be és minden könnyebben elmozdítható tárgyat magukkal vittek. Elloptak többek között nagymennyiségű ruhát, fémhártyát, kétezer dinár értékben ékszereket és 3500 dinár készpénzt. Jäger Heléna feljelentésére széleskörű nyomozás indult a betörők után.

Költözködik a vajdasági postaigazgatóság. A beográdi postaigazgatóság a napokban megszűnt és beolvadt a noviszádi postaigazgatóságba. Értesülésünk szerint, a vajdasági postaigazgatóság csak addig marad Noviszádon, amíg a Beográdban épülő hétemeletes postapalota el nem készül. A munka befejezése 1930 tavaszára várható, amikor a postaigazgatóság átköltözködik végleges székhelyére, a fővárosba.

A hősök emlékszóbra Nákovon. November 22-ikén, csütörtökön délelőtt kilenc órakor leplezik le ünnepélyes keretek között a bánsági Nákovon a község elesett és eltűnt fiai emlékére emelt hadiemléket. A hősök emlékszóbrának leplezési ünnepélyére meghívták Rajity Szevicszláv főispánt, Rodics P. Ráfael érseket, bánsági apostoli kormányzót, Kovács István pápai prelátust, beeskereki apátplébánost és másokat. A szobor-bizottság Blaszmann József községi bírival az élén, nagyszabású programot dolgozott ki a szobor-leplezés napjára.

Országos vásárok. Beeskereken november 23., 24. és 25-ikén, Kikindán 23-ikán és 24-ikén országos vásárt tartanak.

Betörték a kirakatot és megitták az árut, mert be volt zárva az üzlet. Egy vidám fiatalemberekből álló társaság pénteken a házipatrónusukat ünnepelő ismerősöket látogatta meg és meglehetősen jó hangulatban ért a Miletityeva (Temesvári) utcába. Ott egy pálinkakerakatot láttak, amelynek kirakatában a legkülönfélébb likőrök és pálinkák voltak. A társaság vásárolni akart, de nem volt kitől, mert a lerakat helyisége le volt zárva. A vigkedélyű urak nem estek kétségbe, betörték a kirakatot és egymásután kivették, felnyitották és a helyszínen nagy diadallal megitták a kirakatban talált huszonegy üveg likőrt és pálinkát. Az esetnek sok szemtanúja volt, kik jóízűen nevetve nézték a nem mindennapi vendégséget. A rendőrség nem ismert tréfát, csakhamar járőr érkezett a helyszínre, leigazoltatta a társaságot és jelentést tett a történetekről a rendőrkapitányságon, ahol a nem mindennapi likőrvásárlás résztvevői ellen kihágási eljárást indítottak.

Meglopta a vendéglátó házigazdát. Sztójitsy Julka paulisi lakos feljelentést tett a csendőrségen, hogy a fejpárnájában őrzött megtakarított pénzt, négyszáz dinárt, ellopták. A csendőrség megállapította, hogy a tettes Sztójitsy egyik közeli rokona, aki vendégségben volt az asszonytól és ezalatt meglopta.

Meghalt az udvari hintón utazó álcászári kamarás, aki a Bánságban is járt. Temesváron a napokban halt meg Mesznicsek István, a temesvári patricius családból származó, valamikor jobb napokat látott földbirtokos, aki az 1900-as évek elején sok beszédemát adott a Bánságnak. Mesznicsek, Marintsuk császári kamarásnak mutatkozott be mindenfelé és udvari hintón járt Vrsacon, Belackván és egyzben Beeskereken is s mindenütt Frigyes főherceg nevében tárgyalt. A hatóságok és a polgárság megkülönböztetett tisztelettel fogadták az előkelő fellépésű idegent, aki livériás inasokkal és nagyszámu szolgaszemélyzettel utazott, míg azután hónapokkal később ki nem derült, hogy Marintsuk kamarást voltaképpen Mesznicseknek hívják és semmi köze az udvarhoz. Temetésén nagyszámu közönség vett részt.

Új kormány — új állomásfőnökök Romániában. Félhivatalos bucaresti jelentés szerint, az összes állomásfőnököket leváltják és pedig elsősorban azokat, akik nem állanak hivataluk magaslatán.

A Humanitas első műsoros táncdelutánja. A beeskereki Humanitas jótékony zsidó nőegylet vasárnap délután tartotta idei első, szezonnyitó teadélutánját a Vojvodina (Rózsza) zsufolásig megtelt szuterén helyiségében. A műsort Vékony Náci ötletesen megirt prologia vezette be, amelyet Pillis Józsa adott elő talpraesetten, majd Sarkadi Ida énekelte Donizetti Lucia di Lamarmoorre című operájából saját zongorakísérete mellett, általános tetszést aratva kitünő énekével és az énekhez pompás aláfestést nyújtó zongorajátékával. Rendkívül ügyes volt az angol tánc, amelyet Scheinberger Alice és Kohn Sándor adott elő és annyira tetszett, hogy a közönség megismételtette. A két egyfelvonásos is megérdemelt sikert aratott. Békeffi Vadnai „Brizillai ültetvényes” című vígjátékában Weisz Baba, Kohn Gábor, Holstein György, Reh Pál és Gyetvai József kacagtatta meg a közönséget. Zágón István „Hisztéria” című egyfelvonásosában pedig Reinitz Miklós, Kerschmer Imre, Reh Pál, a női szereplők közül Jermovits Jenőné, Weisz Baba, Weisz Lujza és Kovács Juliska tartotta állandó derűltéghben a közönséget. A „Hisztéria” szereplői közül különösen Jermovits Jenőnének, Kerschmer Imrénének és Reinitz Miklósnak volt megérdemelt sikere.

Az államtanács működése. A zágrebi lapok egyértelműen megállapítják, hogy az államtanács irattárában 1918 november elseje óta 16.733 darab akta porladozik elintézetlenül.

TUNGSTRAM
ÚJ BÁRIUMCSŐTYPUSA
A RÁDIÓHULLÁMOK KULCSA

Az óceáni táncmaraton. Megirtuk az amerikaiak táncmaraton örületeit. Azzal, hogy a hatóságok betiltották a newyorki 480 órás táncmaratonnak nevezett szörnyüségét, azt lehetett hinni, befejeződik az ilyenfajta vállalkozások láza. Most aztán egy nagy sportvállalkozó új ötlettel állt elő: megszervezi az óceáni táncmaraton. A résztvevők a newyorki városháza lépcsőiről indulnak egy teherautón a kikötőbe táncolva, hajóra táncolnak s az egész átkelés alatt Londonig táncolniok kell. Ez a „sport”-vállalkozó híres tékozló ötleteiről Amerikában, ő csábitotta el profi-tenniszezőnek százezer dollárral a tennisz amatőr-világbajnoknőjét, Suzanna Lenglent.

Schubert-zeneest a Vojvodinában. A Vojvodina (Rózsza) kávéházban működő kitünő zenekar, Pitzl Gyula vezetése alatt, ma este Schubert Ferenc emlékének áldoz és programjába a halhatatlan Schubert örökbecsű műveit vette fel. A hangverseny iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg, ami érthető is, mert hisz a nagy romantikus legbájosabb szerzeményét játssza a kitünő összetételű zenekar.

Az SHS királyság egy francia lexikon megvilágításában. A Párizsban megjelenő „Almanach Hachet”, mely a leghíresebb francia lexikonok egyike, legújabb kiadásának 476-ik oldalán a következő épületes dolgozat közli az SHS királyság állami berendezéséről: Szerbia (Szerb-Horvát-Szlovén királyság), Karagyorgyevity dínasztia. A dínasztia megalapítója Kara Gyorgye, meghalt 1752-ben. Az állam törvényhozó testülete a szkupstina, amely 198 választott és 64 a király által kinevezett tagból áll. — A külügyminiszeri sajtóiroda kötelessége, hogy a francia irodalmi köröket felvilágosítsa, miszerint Kara Gyorgye nem akkor halt meg, amikor született s hogy Jugoszláviában nem a király nevezi ki a nemzetgyűlési képviselőket.

A mitrovicai fegyháza kísértek a vrsaci bankjegyhamisítókat. Szomoru menet vonult végig a noviszádi utcákon. Sápadt, beesett arcu, megtört emberek, akiket büntetésük kitöltése végett a noviszádi ügyészség fegyházból a mitrovicai fegyháza kísértek. Közöttük több ismert, a bűnügyi krónikában ismételt előforduló nevek. A menet élén a vrsaci pénzhamisító banda tagjai haladtak: Schmich Mihály, akit a törvénytöréstől öt esztendei fegyháza itélt, Dics János, aki ugyancsak pénzhamisítás miatt hat esztendei fegyháza kapott, Balán Zárja bánáti pénzhamisító, akit négy és fél esztendei és Crnja Pája, akit négy esztendei fegyháza itéltek.

Megjelent a Kallós Kompassz 1928—29. évi éviolyamának második része két kötetben, több mint 1600 oldal terjedelemben. A Pesti Tőzsde kiadásában és Kallós János szerkesztésében most jelent meg az 1928—29. évre szóló „Gazdasági, pénzügyi és Tőzsdei kompassz” második része két kötetben és így az előzőleg megjelent két kötettel együtt, a **komplett kompassz most már négy kötetből áll és több mint 2000 oldal terjedelemben az összes budapesti és vidéki bankok, takarékpénztárak, bankárok, szövetkezetek, ipari és kereskedelmi vállalatok, biztosító-intézetek, Budapest székesfőváros és az összes vidéki városok tisztii névsorának és vagyoni viszonyaira vonatkozó adatokat a legfrissebb feldolgozásban tartalmazza. A teljes négykötetes kompassz ára 50 pengő.** Megrendelhető a Pesti Tőzsde kiadóhivatalában IV., Városház uccai 6.

Vagyont érő faliszőnyeg. Amsterdamból jelentik: Nemes Marcell, a világszerte ismert magyar mügyűítő értékes gyűjteményét Amsterdamba hozta és itt elárverezteti. A árverés első napja százharminchétezeröttszáz font sterlinget eredményezett. Egyedül egy XV. századbeli brüsszeli faliszőnyegért huszezer font sterling folyt be.

Csakis kiváló készü-

A Vajdaság legregibb rádiószaküzlete

műszaki vállalat Noviszád. Bečkerekfi fiókja Alekszandrova u. 10. Telefon 110.

ALTIERNO

O·R·I·E·N·T·B·I·O·S·K·O·P

Hétfőn, nov. 19-én 5, 7 és 9 órákor.

JÖN! A kis kadet. JÖN!

Pénztárnnyitás d. e. 10-12-ig, d. u. 4-10l.

Titkos erők.

Kalandorfilm 6 felvonásban és előjátékként egy 2 felvonásos vigjáték. A főszerepekben: Carlo Aldini, a gummi- és erőművész és Jenny Jugo.

Rejtélyes gyilkosság. Dumitrescu Demeter, a nagyi aranybánya igazgatója, tegnap este tíz órákor hivatalából hazagykezett. Lakása kapuja elé érve, egy ismeretlen férfi a sötétben megtámadta és őt revolverlövést tett reá. Dumitrescu véresen összeesett, a közelben tartózkodó emberek elősiettek, de a tettes akkor már eltűnt. Dumitrescu rövid kilődés után meghalt. Két golyó arcába, három pedig mellébe hatolt.

Rablógyilkosság Arad határában. Aradról jelentik: A csalai erdőben tegnap délelőtt egy negyven év körüli, elegáns ruházatu férfi holtestét találták. A holtest fején és nyakán több seb tántogott, felöltője és kalapja hiányzott; tárcájában pedig mindössze két leu volt. A hatóság megállapította, hogy rablógyilkosság forog fenn. A tetteseknek eddig nines nyoma.

Tudja-e már,

hogymindenki, aki a *Radióverl*-re egy évre előfizet vagy előfizetését egy évre meghosszabbítja,

Ingeny lámpát kap

SD 4 (Audion) vagy XD 4 (végerősítő) tetszés szerint.

Évi előfizetési díj 250 dinár és 10 dinár portó a jutalomért.

Ismeri-e már

Európa legjobb havi folyóiratát? Ha nem, úgy kérjen még ma mutatványszámot a „*Funkmagazin*”-ból. 131

Levelek kizárólag

WIENER RADIOVERLAG G. M. B. H.
WIEN, I., Postalozigasse 6. cím alá intézendők.

A csendes-óceáni nők kongresszusa. Jane Adamsnak, a jelenkor legkiválóbb amerikai nőjének elnökelete alatt Panpacific-nőkongresszus lesz Honoluluban. A világ tulsó felének női a nő társadalmi helyzetéről, munkalehetőségéről, egészségügyéről, a közhivatalokban és a közigazgatásban való szerepéről fognak tanácskozni. A kongresszuson részt vesznek az Északamerikai Egyesült Államok, Kanada, Ausztrália, és Új-Zéland nőinek vezetői. Természetesen szóhoz engedik jutni a szines asszonyokat is.

A román kormány választási paktumot ajánlott fel az erdélyi magyar-pártnak. Brassóbol jelentik: A magyarság körében bizakodó hangulat uralkodik a nemzeti paraszt-párti kormány iránt, amit még fokoz Maniu Gyulának megbízatása után tett azon nyilatkozata, hogy kormánya ma is szilárdan a gyulafehérvári határozatok alapján áll. Ma még teljességgel bizonytalan, hogy a magyar-párt és a kormány, vagy a kisebbségi blokk megalakulása esetén e között és a nemzeti paraszt-párt között alakul-e, vagy alakulhat-e platform a választásokon való együttműködésre, azonban figyelmet érdemel a körülmény, hogy a miniszterelnök magához kérte Willer Józsefet, a magyar-párt parlamenti csoportjának főtákarát és beható tárgyalásokat folytatott vele. Maniu állítólag ajánlatot tett volna a magyar-párttal való választási együttműködésre.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál, Velikibecskerek.

BALKÁN BIOSKOP

Hétfőn, nov. 19-én 5, 7 és 9 órákor
Kedden, nov. 20-án 5, 7 és 9 órákor

Jön: MORAL. Jön:

Egy film, amely csupa finom pikantéria, Ellen Richter felülmulhatatlan játékával.

Dolores Del Rio:
A hold leánya.

Gyönyörű szerelmi dráma, 6 felvonásban.

Súlyos panaszok a szlovenszkói magyar szinigazgató ellen. Kassai jelentés szerint Földes Dezső, a nyugatszlovenszkói magyar szinikerület igazgatója, működésével élénk elkeseredést vált ki. Földes Dezső szinigazgató alig két hónapja működik a Felvidéken, de hozzá nem értése miatt a magyar szinészet csőd előtt áll. A siralmas helyzet ezuttal nem a magyar közönség passzív magatartásán mulott. A magyar társulat rendkívül gyenge és így természetesen, hogy üres házak

előtt kénytelen játszani. Földes igazgató legujabb ténykedése az volt, hogy Pozsonyban már nem reflektált a két hetes magyar próza-idényre, hanem lemondott a német szinársulat javára. Földes önkényes eljárása nagy visszatetszést szült a pozsonyi magyarság körében, mert elhanyagolja a magyar közönség kulturigényét és a magyar kultúrhoz való jogát. A szlovenszkói magyarság akciót indít, hogy az érdemtelen magyar szinigazgatótól vonják meg a koncessziót.

Szerelmi dráma Bukarestben. Rémes szerelmi dráma történt vasárnap a román fővárosban. Egy kapitány kisleánya jelenlétében lelötte feleségét, majd önmagával végzett. Dumitrescu kapitány hat évvel ezelőtt nősült meg és házassága kezdetben boldog volt, de utóbbi időben a házastársak elhidegültek. Pár hónapja Dumitrescut Targu Magurhlebe helyezték át és az asszony zülei azt hitték, hogy a ritkább találkozás melegebbé teszi a házastársak viszonyát. Dumitrescu családja látogatására csütörtökön Bukarestbe érkezett, de már megérlelődött benne a szörnyű gyilkosság. Vasárnap délután Silvia nevű kisleányuk jelenlétében a házastársak veszekedni kezdtek, majd a kapitány hirtelen elővette töltött revolverét és gyors egymásutánban háromszor rálőtt az asszonyra, aki sikoltva menekült a másik szobába, ahol holtan esett össze.

Tűz és pánik egy moziban. Moszkvából jelentik: Veroni városban a mozielőadás alatt tűz ütött ki. A közönség soraiban nagy pánik támadt, az emberek legázolták egymást, hogy a szabadba juthassanak. Husz embert a tolongásban agyon tapostak, nagyon sokan megsebesültek. A mozi teljesen leégett.

Emlékkő avatás a becskerekeli izraelita temetőben.

A régi zsidó temető utolsó épségben maradt sírkövet átadták a Chevra Kadisának.

Becskerék, nov. 19.

A becskerekeli izraelita temetőben vasárnap délelőtt tíz órákor avatták fel nagyszámu közönség jelenlétében az Écska község felé vezető országut mentén volt zsidó temető utolsó épségben maradt maradványát, egy sírkövet, amelyet valamikor 1827-ben Meier Stampe becskerekeli polgár emlékének emeltek az azóta elhalt hozzátartozói.

Hubert Zsigmond dr. hitközségi elnök a sírkőnek a hitközség történelmével összefüggő histórikumát ismertette lendületes beszédében és rámutatott arra, hogy Meier Stampe zsidó polgár épségben maradt sírköve annak bizonyítéka, hogy már a zsidó időszámítás 5588-ik évében éltek zsidók Becskerekben. Majd felkérte a Chevra Kadisa elnökét, dr. Juliusz Ármint, hogy legyen védője az új sírkőnek. Juliusz Ármint dr. a Chevra Kadisa nevében átvette a sírkövet és kijelentette, hogy annak mindenkor hű őrzője lesz. Utána dr. Niedermann Mór főrabbi tartotta meg lendületes, de amellet mélyenszántó ünnepi beszédét, amelyben a nap jelentőségét méltatta és kiemelte a kegyelet magasztos feladatát a holtakkal és a halottak emlékével szemben. Végül Salzman főkantor néhány gyönyörű egyházi éneket adott elő, amivel a sírköavatás ünnepe véget ért.

Felölös szerkesztő távol, a szerkesztésért felel KELEMEN JÁNOS.

Kladja: Dr. Mara Jenő, Velikibecskerek.

Férj vagy szélhámos?

A bíróság szélhámosnak mondja az elvesztett emlékezéssel megkerült Canella professzort; a feleség és a család megesküszik, hogy valóban a férj él az asszony mellett.

Milánó, nov. 19.

Az utóbbi évek egyik legizgalmasabb, legfantasztikusabb regények, a világszenzációvá dagadt Canella-Bruneri rejtélyében mondotta ki most az utolsó szót a torinói bíróság, amely ítéletileg megállapította, hogy Maria Bruneri, a többszörösen büntetett előéletű egykori torinói nyomdász játszott a férj szerepét a harctéren eltűnt Giurio Canella veronai tanár felesége mellett.

Az előzmények ismeretesek, hiszen a világsajtó minden orgánuma napról-napra egész oldalakat szentelt ennek a fantasztikus ügynek. Elég tehát, ha egy-két szóval eleve nitjük fel a történeteket. A torinói temető öre tettenért egy öreg csavargót, amint valamely sírról egy bronzvázát akart ellopni. Előállították a rendőrségre, de ott oly zavarosan viselkedett, hogy megfigyelés végett a colegnói elmeorvóintézetbe szállították. Hiába érdeklődtek multja iránt, egyre azt hajtogatta, hogy semmire sem emlékszik. Az orvosok amnéziát állapítottak meg és közzétették lényképét azzal a felhívással, hogy jelentkezék, aki tud róla. Erre jelentkezett Canellané, akinek férje az egykori lyceumi tanár, nyomtalanul eltűnt a harctéren. Az asszony a betegben felismerni vélte férjét, a torinói temető öreg csavargója erre nagy diadallal bevonult a Canella-családba. A boldogságot azonban nemsokára egy névtelen levél zavarta meg, amely a hatóságok tudomására hozta, hogy az állítólagos Canella professzor nem más, mint a szélhámoságok elkövetése miatt körözött Mario Bruneri torinói nyomdász. A levél alapján megindult a nyomozás, amely bővelkedett páratlan, sőt fantasztikus fordulatokban. A legnagyobb szenzáció az volt, hogy ugy Bruneri, mint Canella külső ismertetőjelei majdnem tökéletesen megegyeztek. Felvonultak Canella és Bruneri összes ismerősei, de az izgalmas szembesítések sem szolgáltatottak döntő bizonyítékokat.

Igy két párt keletkezett. Az egyik azt vitatta, hogy valóban Canella professzor tért vissza, a másik pedig meg volt győződve, hogy egy ravasz szélhámos élt vissza Canellané bizalmával. A rendkívül hosszú idej

előtt kénytelen játszani. Földes igazgató legujabb ténykedése az volt, hogy Pozsonyban már nem reflektált a két hetes magyar próza-idényre, hanem lemondott a német szinársulat javára. Földes önkényes eljárása nagy visszatetszést szült a pozsonyi magyarság körében, mert elhanyagolja a magyar közönség kulturigényét és a magyar kultúrhoz való jogát. A szlovenszkói magyarság akciót indít, hogy az érdemtelen magyar szinigazgatótól vonják meg a koncessziót.

elhuzódott vizsgálat végre befejeződött.

Az utolsó szót most mondotta ki a torinói bíróság, amely megállapította, hogy Canellané valóban ravasz szélhámoság áldozata lett, mert a colegnói amnéziás beteg, akit férjének tekintett, azonos a többszörösen büntetett előéletű Mario Bruneri torinói nyomdással. Az ítélet indokolása 167 sűrű gépirásos oldalt tölt meg. A bíróság részletesen analizálja az összes tanuvallomásokat és az orvosi szakvéleményeket. Az ítélet hire azonnal elterjedt Torinóban és néhány óra alatt bejárta egész Olaszországot, mindenütt óriási feltűnést keltve. A legnagyobb megdöbbenést azonban Canellaéknál okozta. Canellaék az ítélet és minden bizonyíték ellenére, kitartanak az állítólagos Canella professzor mellett. Összeült a családi tanács, amely nyomban kommunikében szegelte le álláspontját az olasz sajtó számára. Ez a nyilatkozat a következőképpen hangzik:

„Kijelentjük, hogy a bírói ítélet egyáltalán nem rendíti meg Canella professzor személyazonosságába vetett hitünket. Csodálkozunk a bíróság döntésében annál inkább, mivel a személyazonosság tekintetében mi vagyunk a leghívatottabbak a döntő szó kimondására.”

Maga Canellané pedig egyenesen fanatikus hittel vallja, hogy az a férfi, akivel most él, azonos férjével. Az állítólagos Canella professzor, akit a bíróság szélhámosnak minősített, csendes rezignációval fogadta az ítélet híreit.

— Nekem eredetileg teljesen mindegy volt, — mondotta — hogy Canella vagyok-e, vagy Bruneri. Amikor azonban felismerték bennem Canellát, én nagy erőfeszítéseket tettem, hogy felbontsam azt a fátylat, amely multamat takarta. Ennek eredménye az volt, hogy magam is rájöttem, hogy Canella vagyok.

A bírói döntés azonban nem tett pontot a fantasztikus és izgalmas ügy végére, mivel a Canella-család nem hagyja annyiban az ügyet és mindent elkövet a revízió megejtésére.